

О. ХЕНРИ
ДО ПОИСКВАНЕ ОТ
КРЕДИТОРА

Превод от английски: Тодор Вълчев, 1993

chitanka.info

В онези дни скотовъдите бяха миропомазани. Те бяха самодръжци на пасбищата, повелители на стадата, лордове на ливадите, барони на говеждото. Биха могли да се возят в златни карети, ако имаха такива наклонности. Скотовъдът тънеше в долари. Дори му се струваше, че има повече пари, отколкото е прилично. Но след като си купеше часовник, обсипан с толкова едри скъпоценни камъни, че му оставяха синини по ребрата, след като се снабдеше с калифорнийско седло със сребърни капси и със стремена от ангорска кожа и черпеше наляво и надясно в кръчмата, за какво друго му оставаше да харчи парите си?

Онези майстори на ласото, чиито имена бяха взели жени, не бяха чак толкова ограничени във възможностите си да се освобождават от излишния капитал. В гърдите на създадения от реброто Адамово пол може да дреме с години дарбата да олекотява кесията, но никога, братя мои, никога тя не угасва напълно.

Случи се тъй, че Бил Лонгли Дългия от Бар съркъл бранч на Фрио, човек вечно хокан от жена си, заряза гъстаците и пристигна в града да вкуси от по-изтънчените радости на благоденствието. Той имаше някъде около половин милион долара и доходите му постоянно растяха.

Бил Дългия беше получил всичките си научни звания в каубойския лагер сред прерията. Сполуката и пестовността, бистрият ум и рентгеновото око за качествата на животните му бяха дали възможност да се издигне от обикновен каубой до стопанин на стадо. После настъпи небивалият разцвет на скотовъдството и Фортуна, пристъпвайки предпазливо между бодлите и кактусите, стигна до неговото ранчо и изсипа пред прага му рога на изобилието.

Лонгли си построи разкошна къща в граничното градче Чапароса. Тук той се превърна в пленник, привързан за колесницата на светските задължения. Писано му бе да стане личен гражданин. Отначало се противеше, като мустанг току-що вкаран в загона, но после окачи на стената камшика и шпорите; Безделието му тежеше, чудеше се какво да прави. И организира в Чапароса Първа национална банка и бе избран за неин управител.

Един ден в банката се появи очилат човек, явно страдащ от лошо храносмилане, и подаде през гишето на главния счетоводител визитната си картичка, наглед служебна. Само след пет минути Целият

щат на банката търчеше и се суетеше под нарежданията на пристигналия ревизор.

Ревизорът, господин Дж. Едгар Тод, се оказа голям педант.

Свършил работата си, ревизорът си сложи шапката и влезе в кабинета на управителя на банката господин Уилям Р. Лонгли.

— Е как е, как е? — проточи Лонгли. — Да сте забелязали някое добиче, което не ви харесва?

— Отчетността на банката е в пълен ред, господин Лонгли — отвърна Тод. — Всички заеми са оформени според изискванията само с едно изключение. Намерих едно много неприятно документче — толкова неприятно, че мисля, вие не си давате сметка в какво тежко положение то може да ви постави. Става дума за един заем от десет хиляди долара — до поискване от кредитора — който сте отпуснали на Томас Мърюин. Заемът не само превишава максималната сума, която по закон имате право да отпускате на частни лица, но е даден без поръчителство и без каквито и да било гаранции. Така сте извършили двойно нарушение на разпоредбите за националните банки и подлежащите на углавно преследване. Ако докладвам това на Главния финансов контролор, което съм длъжен да сторя, той ще отнесе въпроса до Министерството на правосъдието и ще ви изправят на съд. Положението, както виждате, е много сериозно.

Бил Лонгли седеше на въртящия се стол, изтегнал лениво дългите си крака. Скръстил ръце на тила си, той позавъртя стола, за да гледа ревизора в лицето. Ревизорът остана изненадан, като видя усмивката, която цъфна на суровите устни на банкера, и безобидната искрица, заиграла в светлосините му очи. Ако този човек съзнаваше колко сериозно е положението му, това не личеше по външните му черти.

— Да, разбира се, вие не знаете Том Мърюин — каза той едва ли не съчувствено. — Този заем ми е добре известен. Други гаранции за него няма освен думата на Том Мърюин. Животът ме е научил, че когато човек държи на думата си, по-добра гаранция от нея няма. О да, знам, държавата е на друго мнение. Значи, не остава друго освен да поговоря с Том за този заем.

Диспепсията на господин Тод видимо изведнъж се влоши. Той се вгледа изумен в прерийния банкер през дебелиите стъкла на очилата си.

— Виждате ли — продължи безгрижно Лонгли, — Том подочул, че при Каменния брод на Рио Гранде се продава стадо двугодишни, две хиляди глави по осем долара едната. Аз мисля, че старият Леандро Гарсия ги е прекарал контрабанда през границата и сега бърза да се отърве от тях. А в Канзас Сити тези добичета вървят по петнайсет долара едното. Том знаеше това, знаех го и аз. Той имаше на ръка шест хиляди и аз му отпуснах десет, та да стане далаверата. Неговият брат Ед ги взе и тръгна на пазар още преди три седмици. Той ще се върне всеки момент и ще донесе парите. И Том ще ги изплати незабавно.

Ревизорът остана като гръмнат. В такъв случай той би трябвало да отиде веднага в пощата и да уведоми по телеграфа Главния финансов контролор. Но той не направи това. Само чете назидателно слово на банкера в течение на три минути. И успя да го накара да разбере, че стои на прага на пълния провал. А после отвори пред него спасителна вратичка.

— Тази вечер заминавам за Хилдейл да ревизирам тамошната банка — каза той. — На връщане ще мина през Чапароса. Утре в дванайсет часа ще бъда тук в банката. Ако до това време заемът е изплатен, няма да споменавам за него в доклада си. Ако ли не, ще трябва да изпълня дълга си.

След тези думи ревизорът се поклони и си отиде.

Управителят на Първа национална остана изтегнат на стола си още половин час, после запали мека пура и се запъти към къщата на Томас Мърюин. Мърюин, скотовъд с кафяви дочени панталони и вгълбен поглед, седеше, вирнал крака на масата, и плетеше камшик от сурови ремъчки.

— Том — подзе Лонгли и се наведе над масата, — имаш ли някаква вест от Ед?

— Още не — отвърна Мърюин, без да прекъсва плетенето. — Но мисля, след два-три дена Ед ще се върне.

— Днеска в банката дойде ревизор — продължи Бил. — Завря си носа във всички кюшета и видя твоята разписка. Ние с тебе знаем, че всичко си е напълно редовно, но тая пущина се оказва в разрез с банковите разпоредби. Аз бях сигурен, че ще успееш да го погасиш преди следващата ревизия, но тоя кучи син ни се изтърси съвсем неочаквано. В момента самият аз нямам пукната пара, иначе щях да го

погася вместо тебе, пък после ще се оправяме. Даде ми срок до утре; утре до дванайсет на обед трябва да възстановя парите, иначе...

— Иначе какво, Бил? — попита Мърюин.

— Ами, предполагам Чичо Сам ще ми стъпи на шията.

— Тогава ще гледам да ти дам тези пари, и то в срок — каза Мърюин, все още улисан в плетенето на камшика.

— Благодаря ти, Том — каза Лонгли и тръгна към вратата. — Знаех си, че ще направиш всичко възможно.

Мърюин запокити на пода своя камшик и се отправи към другата банка в града — частната банка на Купър и Крейг.

— Купър — обърна се Мърюин към съдружника с това име, — трябва ми десет хиляди долара, днес или най-късно до утре предобед. Имам къща и парцел на стойност шест хиляди и това е всичко, което мога да предложи като гаранция. Но съм завъртял една далаверка с говеда, която ще ми докара двойно повече само след няколко дена.

Купър взе да се покашля.

— За бога, само не ми отказвай — продължи Мърюин. — Сключих заем за толкова пари, до поискване от кредитора. И ето че той си ги поиска. А с този човек съм спал десет години на една постеля в каубойските лагери. Той може да поиска всичко, което имам, и аз ще му го дам. Може да поиска кръвта, която тече в жилите ми, и ще я има. Тези пари са му страшно нужни. Той попадна в дяволски... Както и да е, парите му трябва и аз трябва да му ги дам. Купър, знаеш, че можеш да разчиташ на думата ми.

— Безусловно — отвърна Купър с изискана любезност. — Но аз имам съдружник, драги. Не мога сам да се разпореждам със заемите. А дори да имаш най-добрите гаранции, не можем да ти отпуснем заем по-рано от една седмица. Освен това днес изпращаме петнайсет хиляди долара на братя Майер в Рокдейл да закупят памук. Парите заминават тази вечер с теснолинейката. Така че касата ни остава празна, макар и временно. Съжалявам, но няма как да ти услужа.

Мърюин се върна в скромното си жилище и отново се зае с плетенето на камшика. Към четири часа следобед влезе в Първа национална и се облегна на перилото пред бюрото на Бил Лонгли.

— Бил, ще се опитам да ти доставя тези пари довечера, искам да кажа, утре сутрин.

— Добре, Том — отговори спокойно Лонгли.

В девет часа същата вечер Том Мърюин се измъкна крадешком от дървената си къщичка. Тя се намираше в края на градчето и в този час наоколо рядко се мяркаха хора.

Мърюин носеше шапка с клепнала периферия, а на кръста си — два шестака. Той тръгна бързешком по безлюдната улица, после хвана песъкливия път, успореден на теснолинейното трасе, и стигна до резервоара, от който локомотивите черпеха вода. Тук, на две мили от града, Том Мърюин се спря, върза под очите си черна копринена кърпа и нахлупи още по-ниско шапката си.

След десет минути вечерният влак от Чапароса за Рокдейл спря пред резервоара.

С револвер във всяка ръка Мърюин се измъкна иззад храсталака и се насочи към локомотива. Но не направил и три крачки, две дълги силни ръце го сграбчиха изотзад, вдигнаха го и го плъснаха ничком на тревата. Гърба му притисна нечие силно коляно и железни пръсти стегнаха като менгеме китките му. Остана така, държан като малко дете, докато локомотивът не взе вода и влакът, ускорявайки ход, не изчезна в далечината. Тогава го пуснаха и като се изправи на крака Мърюин видя пред себе си Бил Лонгли.

— Това беше излишно, Том — каза Лонгли. — Тази вечер срещнах Купър и той ми разказа за какво сте говорили. Тогава отидох до вас, видях те да излизаш с револверите и тръгнах по петите ти. Да се прибираме, Том.

Двамата тръгнаха рамо до рамо.

— Друго не можах да измисля — каза след малко Том. — Ти си поиска заема и аз се опитах да изпълня задължението си. Хмм, какво ще правиш, Бил, ако утре те пипнат.

— А ти какво щеше да правиш, ако днес те бяха пипнали? — отговори с въпрос Лонгли.

— Никога не съм си представял, че някога ще клеча в храстите и ще причаквам влака — отбеляза Мърюин. — А връщането на заема е друга работа. Дал съм дума, значи трябва да я изпълня. Слушай, Бил, имаме още дванайсет часа до пристигането на онзи паяк. Трябва на всяка цена да намерим пари, ако ще по корем да лазим. Може би ще успеем... Бил, слушаш ли ме?

Изведнъж Мърюин хукна да бяга, следван от Лонгли, макар да нямаше причина за това — само дето някъде от тъмнината долиташе

приятно свиркане, някой си подсвирваше меланхоличната песничка „Жалбата на каубоя“.

— Той знае само тази песен — извика Мървин, тичайки. — Да пукна, ако...

Бяха вече пред вратата на неговата къща. Том я отвори с ритник и се препъна в старото куфарче, захвърлено наред стаята. На кревата лежеше загорял от слънцето млад човек с волева челюст, цял потънал в прах, и пушеше кротко цигарата си.

— Какво стана, Ед? — попита запъхтян Мървин.

— Току-що пристигнах с влака в девет и половина. Пробутах всичко, по петнайсет долара на глава. И не ми подритвай куфарчето, братко, отнасяй се по-внимателно. В него има двайсет и девет хиляди от зелените.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.